

Са мајором Даном Мавраком, након повратка из мировне мисије

Све непознанице

Прошло је нешто више од годину дана од када су српски мировњаци у Конгу добили „појачање“. Поред шесточланог санитетског тима за евакуацију ваздушним путем (АМЕТ), у Централну Африку јула 2010, у својству штабног официра, односно штабног подофицира, отишли су мајор Дано Маврак и заставник Драган Бадњаревић. Данас су у Србији и својим колегама преносе искуства о раду у кризном подручју у срцу „црног“ континента.

СРБИ У ЦЕНТРАЛНОЈ АФРИЦИ

Војска Србије учествује од 2003. у мировној мисији УН у Конгу. До прошле године Република Србија слала је у Централну Африку по један шесточлани санитарски тим за евакуацију ваздушним путем (АМЕТ), а од 29. јула 2010. наш контингент увећан је за једног штабног официра и једног штабног подофицира.

Тренутно је на задатку шеснаести АМЕТ тим у коме су пуковник Бранко Цимбаљевић, потпуковник Предраг Кастратовић, старији водник Јован Мрдаљ и војни службеници Чедомир Мицић, Марија Милић и Сања Станковић.

новништво никада не зна шта може да очекује. У тој мултикултуралној „гужви“ ради око 20.000 припадника мировних снага УН из око 70 држава са свих континената, осим са Антарктика. Српски војници, мајор Дано Маврак и заставник Драган Бадњаревић, до недавно су делили судбину људи из конгоанског дела Централне Африке. Они су били чланови прве екипе Војске Србије у Конгу састављене од штабног официра и подофицира. Њихов задатак био је да „пробију лед“ и припреме терен за своје наследнике.

– Занимљиво је да је већина Конгоанаца чула за Србе. Неки су знали за Србију и Црну Гору, други за Србију, а поједини за Југославију. На Србију су их највише асоцирали спортисти, рецимо Новак Ђоковић, док се старији људи сећају Тита. Нама су доста помогли доктори, чланови санитарског тима Војске Србије који су већ били тамо – дочекали су нас на аеродрому и помогли нам око смештаја – започи-

ње причу о боравку у Африци мајор Дано Маврак из Војнообавештајне агенције.

Атентати и нереди

Конго има дугу историју нестабилности и сукоба. Одмах након ослобађања од белгијанске колонијалне власти 1960, земља улази у велику кризу праћену атентатима и честим сменама на власти. Од 1965. Мобуту Сесе Секо постао је председник. За 32 године његове владавине корупција је осиромашила државу, а повремене избори са само једним кандидатом били су део изградње култа личности пребогатог владара. Његов коначан силазак са власти Конгоанци су 1997. платили крвљу проливиеном у грађанском рату, који је био подстакнут немирима у суседној Руанди и Уганди. Већ следеће године избио је и други конгоански рат који је трајао све до 2003. године. У међувремену, на власт

Конга

На огромном пространству Демократске Републике Конго живи око 70 милиона људи, подељених у приближно 350 етничких група. Они говоре неким од 242 језика и дијалекта и поштују веровања сијасет различитих религијских заједница.

На том подручју, организовало се и десетак побуњеничких група и ста-

је дошао садашњи председник Конга Жозеф Кабила, који је наследио свог оца Лорана, десет дана након што је овај убијен. Ни тренутна ситуација није много боља.

– Постоји на десетине побуњеничких група у Конгу. Једино што је тамо сигурно јесте да ништа није сигурно, као и у већини Африке. У Киншаси су већ почеле демонстрације поводом предизборне кампање за новембарске председничке изборе. Свака демонстрација заврши се са неколико мртвих, а почели су полицију да гађају и молотовљевим коктелима. Да бисте се кандидовали на изборима морате да положите депозит и то нису занемарљиве своте новца. Пре него што смо кренули из мисије, причало се да ће се избори организовати у једном кругу и да председник неће морати да има апсолутну већину. Сви сценарији су у оптицају – од уласка земље у нову кризу до проглашења ванредног стања и пролонгирања избора – објашњава мајор Маврак који је био смештен у команди мисије у Киншаси, у саставу „Г2“ обавештајног одељења.

Праћење побуњеничких група

Заставник Бадњаревић био је од колеге удаљен око 2.000 километара, у граду Гома, близу границе са Руандом. Током мисије они су се видели само једном у јануару, али су непрестано били у контакту посредством телефона и интернета. У Конго су послати да обављају исте послове које иначе раде и у Србији. Међутим, задаци су им се током боравка у бившој белгијској колонији мењали – од обавештајне подршке информационим операцијама, преко предавања у току уводног курса за новопридошле официре, до учртвавања прикупљених обавештајних података у карте.

– Пратио сам активности побуњеничких група и њихових лидера, те локације на којима су се налазили. На основу информација које су долазиле са терена процењивао сам могуће рејоне у којима локално становништво може да буде угрожено, како би мо-

ЏУНГЛА И БОНОБО МАЈМУНИ

– Природа у Конгу је фантастична, поготово у покрајини Северни Киву где је био заставник Бадњаревић. То је висораван на 1.000 метара надморске висине. Киншаса је другачија, припада „ниском“ Конгу, у равници је, са доста влаге и класичном тропском климом. Сада су температуре тамо као код нас у пролеће, између 25 и 30 степени, а када наступе кишна или топла сезона пењу се и до 35 и 40 степени, са огромном влажношћу ваздуха.

Негде између Киншасе и Гома улази се у предео где су прашуме. Тада сам први пут видео шта је то џунгла. Од животиња смо често виђали врсту бонобо мајмуна за коју кажу да су најинтелигентнији и да су по генетској структури најприближнији човеку. Има много и комараца, али уз превентиву не представљају проблем – каже мајор Маврак.

гло да се превентивно делује. То је у складу са новим мандатом мисије од 1. јула прошле године. Од мандата наметања мира, мисија УН трансформирана је у мисију чији је задатак да штити цивиле и помаже органима власти ДР Конго да стабилизују државу. Наравно, увек постоји и трећи циљ, а то је заштита УН персонала, дочарава своје задатке мајор Маврак – који је добио медаљу за учествовање у мисији и одличне службене оцене за свој рад.

Дано Маврак боравио је и у граду Физи, у покрајинама Јужни и Северни Киву, где је највише активности наоружаних група. Ту је провео десет дана у пратњи Индијца генерал-поручника Чандора Пракаша, команданта војног дела снага УН. Последња три месеца Маврак је био вођа трочланог тима састављеног од аналитичара за праћење ситуације у Јужном Кивуу, где постоје проблеми

око интеграције побуњеничких група, њиховог разоружавања и превођења у састав наоружаних снага Конга.

– То се одвија уз бројне потешкоће у зависности од тога да ли су неки од бивших побуњеника починили злочине и да ли уопште код њих постоји воља за интеграцијом. Проблеми су и због плата и незадовољства новим постављењима па се дешава да пуковници дезертирају заједно са читавим батаљоном наоружаним до зуба. У обавештајном смислу то је једна јако комплексна и компликована ситуација – додаје Маврак.

Опасности

Иако први део приче из Конга личи на акциони филм препун опасности по главне ликове, лична безбедност српских мировњака ниједном није била угрожена. Такву судбину нису имали сви припадници снага УН-а.

– Нисмо имали ниједну директну претњу по живот. Међутим, чак ни конгоанска престоница није безбедна. У јануару су побуњеници покушали да убију председника Кабилу. Група наоружаних нападача напала је две локације, резиденцију Кабиле и војни камп републиканске гарде. Том приликом убијено је десетак војника, односно нападача. Највише наоружаних група налази се у источном и у северном делу Конга, у покрајинама Оријентал и Северни и Јужни Киву. Тамо је и највише побуњеничких група. По правилу оне не нападају представнике УН, мада је напада било. Одмах по нашем доласку у Конго, нападнута је једна база индијског контингента. Убијена су тројица мировњака, а седам их је рањено. Било је и заседа и пуцања на базу и патролу УН, али без фаталних последица, присећа се Маврак догађаја из Централне Африке.

У саставу снага УН највише је мировњака из Бангладеша, Индије и Пакистана. Поред њих, на привременом раду у Конгу су и војници из свих крајева света – Велике Британије, Ирске, Норвешке, Румуније, Босне и Херцеговине, Боливије, Нигерије, Непала, Канаде, Русије, САД, Кине... Тренутно се припремају за изазове које доносе председнички избори у новембру и дистрибуирају изборни материјал и региструју бираче. Ти послови су због огромне територије и неразвијене путне мреже поприлично отежани и на неким местима се обављају хеликоптером.

– Имали смо пристојан смештај, али то се, наравно, морало и платити. Киншаса је, као и читав Конго, јако скупа за живот. Само смо за смештај одвајали око 1.000 долара месечно. Тамо, ако имате струју и воду, а још сте при том и безбедни, то је врхунац. Све је у приватној организацији, па и исхрана. Јели смо у неколико проверених ресторана у којима се хране Европљани. Све остало је ризик. Због болести нисмо узимали ништа са улице. Тренутно у Киншаси харају разна обољења, колера, тифоидна грозница, богиње, мала-

рија... Ми на срећу нисмо имали здравствених проблема, а томе је допринело и претходно вакцинисање у Србији – описује мајор Маврак услове за живот у Конгу.

Конгоанци

Маврак прича да је локално становништво веома љубазно, али да очекује љубазност и са друге стране. Већина Конгоанаца је изузетно сиромашна, а постоји и мањи део екстремно богатих. Претежно су хришћани, мада има и муслимана и припадника традиционалних афричких религија.

– У образовању побуњеничких група није пресудни фактор верска

компонента, осим код такозваних Маи-Маи група. Реч „маи“ на њиховом језику значи вода и они верују да им непријатељ не може ништа ако се намажу водом коју су претходно „освештали“ њихови врачевци. Постоје и две екстремно-религијске групе – хришћанска „Армија божијег отпора“ (Lord resistance army) и исламска, која се налази у близини границе са Угандом и чији је циљ успостављање исламске државе – прича Маврак. Он је последња два дана боравка у Конгу провео са својим наследницима, мајором Његошем Копитићем и старијим водником Далибором Димићем, и помогао им да се адаптирају на услове живота у Централној Африци. ■

Сергеј КОМНЕНИЋ